

POLITIET

Det kongelige Barne- og familiedepartement
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.	
Arkivkode:	631-0
Dato	4/7-08
Saksnr:	2006/04595-014

Deres referanse
200604595/MGI

Vår referanse
200801760-2

Dato
01.07.2008

HØRING- UTTALELSE OM FORSLAG TIL ETABLERING AV GJELDSREGISTER

Det vises til Barne- og Likestillingsdepartementets høringsbrev av 09.05.2008 med forslag om det bør etableres et sentralt register over privatpersoners gjeld i Norge (gjeldsregister). Politimesteren i Sør-Trøndelag har forelagt høringsbrevet for Namsfogden i Trondheim. Høringsfristen er satt til 15. august 2008

Behovet for et gjeldsregister – formål og brukergrupper

En del lånetagere oppgir bevisst ikke all gjeld når de søker nye lån. Årsakene til dette kan være mange, men vår oppfatning er at stadig flere tar opp lån for å finansiere det vi betegner som "forbruk". I en slik forbindelse har man et ønske om og et behov for raske penger, noe som kan hindre enkelte i å oppgi eksisterende gjeld. En annen gruppe lånetagere kan unnlate å oppgi eksisterende gjeld når de låner for å betale bl.a. boliggjeld og annen forfalt gjeld.

Imidlertid er det vår oppfatning at det er relativt få som bevisst ikke oppgir sin totale gjeld. Selv om vi ser en økende tendens til at stadig flere benytter seg av muligheten til å ta opp forbrukslån er vår oppfatning at store gjeldsproblemer ofte skyldes uforutsette omstendigheter, som for eksempel sykdom eller arbeidsledighet.

Enkelte skyldnere har en så uoversiktlig økonomi at de av den grunn ikke oppgir all gjeld. Ettersom selskaper selger/kjøper krav og endrer navn, kompliserer også dette muligheten for skyldnere til å ha kontroll på hvem som har kravet. Det kan også være vanskelig for skyldner å ha beholde oversikten over hvor mye som gjenstår av kravet, særlig hvis det skjer delvis nedbetaling mens det samtidig påløper renter og omkostninger.

Dersom et gjeldsregister blir opprettet, må det vurderes om registeret også skal inneholde informasjon om navneendringer hos kreditorer og overdragelser av krav.

En del av dem som søker gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, har ikke oversikt over gjelden sin. Dette medfører en del endringssaker, der skyldner må begjære endring av

Sør-Trøndelag politidistrikt

Politimesteren, besøk: Gryta 4
Post: 7005 Trondheim
Tlf: 73 89 90 90 Faks: 73 52 31 91
E-post: post.sor-trondelag@politiet.no

Org. nr.: 983998631
Bankgiro: 7694 05 11484

inngått avtale om gjeldsordning for å få med uteglemte krav. Dersom en kreditor har sendt betalingsoppfordring til skyldner under gjeldsperioden uten at han/hun har kontaktet namsmannen og bedt om at kravet skal tas med, vil denne kreditors gjeld bestå etter gjeldsordningsperiodens slutt. Det kan være de svakeste som taper på dette. I verste fall kan skyldner forbli gjeldsoffer også når gjeldsordningsperioden er ferdig.

For de som får for høy gjeld som følge av tidligere uoppgitt gjeld, kan et gjeldsregister bidra til å forhindre at de låner over evne. Dersom det etableres et troverdig gjeldsregister, kan man i mange tilfeller gå inn i gjeldsproblemene på et tidligere tidspunkt, begrense gjelden og spare skyldnerne for en god del bekymringer.

Registerets troverdighet

Registerets troverdighet vil være helt avhengig av i hvilken grad gjeld blir registrert. Dersom et gjeldsregister ikke inneholder all gjeld, vil det ha begrenset verdi som hjelpemiddel for skyldner til å få oversikt over sin gjeld og ikke gi tilstrekkelig grunnlag for långiver til å kunne utøve frarådningsplikten i finansavtaleloven på en tilfredsstillende måte.

Selvangivelsen gir i dag nyttig informasjon over gjeld. Imidlertid vil den ikke fange opp gjeld som ikke blir innrapportert, som for eksempel utenlandsk gjeld, arbeidsgiverlån, privat gjeld og ikke minst eldre gjeld som for tiden ikke betjenes. Ettersom betalingsanmerkninger slettes etter tre år, vil heller ikke de alltid fange opp eldre gjeld. Gjeldsregisteret bør kunne hente mange opplysninger fra selvangivelsen og det må bli et krav om at all gjeld skal meldes inn. Det vil være ressursbesparende om ligningsmyndighetene får en aktiv rolle i dette arbeidet. Det må kunne sanksjoneres dersom kreditorer ikke registrerer inn gjeld til gjeldsregisteret, da et slikt register vil være verdiløst dersom ikke alle gjør det. Dette vil være holdningsskapende og samtidig styrke registerets troverdighet.

Når det gjelder privat gjeld, er den av begrenset omfang og det er vel heller ikke den som blir inndrevet på hardeste måte. Imidlertid bør også denne gjelden innregistreres.

Vi har inntrykk av at stadig flere skyldnere benytter kreditt for å dekke løpende utgifter og til forbruk. Dersom man skal opprette et gjeldsregister burde denne type gjeld også registreres. Slik situasjonen er i dag må kredittgjelden misligholdes før den blir registrert som betalingsanmerkning.

Registeret må oppdateres slik at det også viser virkelig gjeld og ikke kun panteobligasjonens eller gjeldsbrevets utgangspunkt. Det er stor forskjell på gjeldens størrelse fra den ble opptatt til den nesten er nedbetalt. En obligasjon på 2 mill kan være nedbetalt til en rest på for eksempel 100.000,-. Dette vil kunne ha betydning i fm stifting av ny gjeld.

Hvem skal ha tilgang til registeret?

Skyldner selv bør ha tilgang til registret f. eks via Altinn eller Min side –funksjonalitet. Dette er av hensynet til muligheten for korreksjon og egenkontroll. Skyldner må kunne få vite hva som er registrert og ha anledning til å rette opp eventuelle feil. Registeret kan også bidra til at en skyldner med uryddig økonomi får en oversikt over sin totale gjeld.

Tilgangen til registeret bør være begrenset blant annet av hensynet til personvernet. Opplysningene kan være grunnlag for misbruk. Registeret bør derfor ikke være åpent for enhver og det må ikke bygges opp slik at det kan egne seg som verktøy i fm markedsføring generelt og markedsføring rettet mot enkeltpersoner spesielt.

For å unngå et sentralt overvåkningssystem kan det være en løsning at skyldner pålegges å legge frem utskrift fra registeret i de tilfeller det kreves og/eller er behov for det. Dette kan imidlertid også innebære en fare for misbruk ettersom det da kan bli mange som ber om det og ikke alle trenger å ha verken saklig grunn eller redelige hensikter.

Spørsmålet blir da om alle med saklig grunn skal ha tilgang til registret eller om bare finansinstitusjoner i forbindelse med en aktuell søknad som ellers vil bli innvilget skal ha det? Her har vi ikke noe entydig svar, men det siste alternativet begrenser innsynet mest og vil derfor redusere faren for misbruk.

Oppsummering

Det er mye som tyder på at det er en økende tendens til å stifte forbruksgjeld blant private hushold. I et slikt perspektiv vil et fungerende gjeldsregister kunne styrke grunnlaget for finansinstitusjonenes kredittvurdering for å motvirke gjeldsproblemer.

Et gjeldsregister vil også kunne bidra til å holde orden og oversikt over debtors forpliktelser både i forhold til gjeldens størrelse, men også hvilke kreditorer debitor skylder penger til.

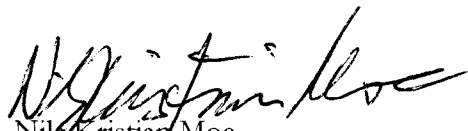
Etablering og drift av et gjeldsregister vil være svært ressurskrevende. Det må kreves at all gjeld registreres og oppdateres, og at kreditors navn må være riktig.

Tilgangen til registret bør være begrenset, blant annet av hensynet til personvernet.

Til slutt bemerkes at størstedelen av befolkningen tross alt oppfyller sine gjeldsforpliktelser og hensynet til deres personvern og privatliv taler mot opprettelsen av et gjeldsregister. Dersom det likevel besluttes å opprette et gjeldsregister, må formålet være å hindre gjeldsproblemer blant private hushold. I tillegg må formålet være å hjelpe skyldnere å få orden på sin økonomi, og ikke primært samfunnets behov for kontroll og overvåkning.

Det må vurderes om fordelene med registeret er verdt prisen.

Med hilsen

Nils Kristian Moe
Politimester

Saksbehandler:
Mari-Ann Lilleby
Mona Kim Troen